

Tisza és Wekerle a német szövetségi szerződésről.

— A képviselőház ülése. —

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.)

A képviselőház szerdai ülését háromnegyed tizenegykor nyitotta meg Szász Károly elnök. Bejelentette, hogy Hock János interpellációt jegyzett be az internáltak ügyében. Jelentette egyszersmind az elnök, hogy gróf Tisza István napirend előtti felszólalásra kért engedelmet.

A Ház megadja Tiszának az engedélyt.

(Tisza beszéde.)

Gróf Tisza István: Ugy gondolom, hogy azok után a hiteles hírek után, amelyek a Németországgal való szövetségről megjelentek, helyén való, ha megnyilatkozik az ország közvéleménye és hanghoz jutnak azok is, akik szemben állanak a szövetség ellenzőivel. Nem interpellálok, — ugymond — mert nem akarok választ provokálni. Ennek a világháborúnak közvetlen kiinduló pontja a monarchia, főképen pedig a Magyarország léte ellen irányított gonosz merénylet volt. Hogy létérdekeinket biztosítani tudtuk, nagy mértékben ennek a szövetségnek köszönhetjük. Örömmel és megnyugvással veszi tudomásul, hogy a szövetséges viszonyt megerősítik és tartalmasabbá teszik. Többet jelent a szövetség megerősítése katonai téren, természetesen a két állam szuverenitásának érintése nélkül. El lehet képzelni az intézkedések egész sorát, amelyek a két hatalom haderejének kooperációjára és a kooperáció intenzívebbé való erősítésére vonatkoznak. A kooperáció intenzívitását érthetik a vezérletre és a felszerelésre, ami a jövő esetleges háborújában érvényesülhet, de talán leggazdagabb tartalmat nyer a szövetség erősítése gazdasági téren, anélkül, hogy a szövetség érintené az egymással szövetségre lépő államok szuverenitását, anélkül, hogy a résztvevő államok bármelyike áldozatot hozna, egész sorát nyújthatjuk különösen a könnyítéseknek. A kedvezményeket, amelyeket egymásnak nyújthatunk, nagyon is konkretizálni kell.

Két vezéreszmét már hangsúlyozhatunk a tekintetben, hogy a szövetségben megtalálja a monarchia és Magyarország külön a számítását. Megkapjuk finánciális téren a támogatást, melyre feltétlen szükségünk van. Ez az egyik. A másik: hogy gazdasági téren ne veszítsük el nevezetesen nyersterményeink import területét. Senki sem gondol védővamos intézkedésre mindaddig, amíg a drágaság tart. Számolunk kell azzal, hogy a világkonjunktúra átalakulhat és biztosítanunk kell magunkat minden eshetőségre, hogy terményeinket elhelyezhessük mindig európai forgalmi árak mellett.

Juhász-Nagy Sándor: Meg kell csinálni az önálló vámterületet! Ez az egy orvosság!

Gróf Tisza István: A mai kartelizáló rendszer mellett látjuk, hogy az ipari cikkek elhelyezése akadálytalanul történik. Abból az előnyből, amit a kartelek nyújtanak az iparnak, teljesen ki van zárva a mezőgazdaság. Mind a három szövetséző államnak: Németországnak, Ausztriának és Magyarországnak érdeke, hogy a mezőgazdaságuk kellő védelmet nyerjen. Ránk nézve a Németországgal való szövetség csak akkor előnyös, ha nem jár együtt olyan területtel való gazdasági egybeolvadással, amely nyers terményekben exportképes. Ez katasztrófális lenne Magyarországra nézve. Feltétlenül szükséges annak a kérdésnek az elbírálásánál, hogy a német birodalomhoz mely területek csatlakozzanak, a magyar államnak vétőjogot biztosítsunk.

Nem akarunk ridegen elzárkózni, de ebbe a szövetségbe csak olyan területek vehetők fel, amelyek mellett az egész terület importjellege megmarad. Örömmel üdvözlö a tárgyalásokat, amelyek véleménye szerint, előnyökhöz juttatnak.

(A miniszterelnök válasza.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Rendkívül örül Tisza megnyilatkozásának, mert abban kifejezésre jut, hogy a német szövetség meghosszabbítását és mélyítését Magyarország nagy közvéleménye helyesli. A magunk érdekei is igazolták ennek a szövetségnek helyességét, éppen ezért a jövőre is biztosítani kell s hosszabb időtartamra kell megkötni. Három szempontból hangsúlyozza ennek szükséges voltát. Feltétlenül hosszabb időre óhajtja megkötni, másodszor szorosabban akarja tenni és ki kell domborítani védelmi jellegét. Mindent el kell követnünk, hogy erősítsük és fokozzuk védelmi eszközeinket, tehát a véderőt is fokozni és erősíteni kell. Olyan csatlakozásról, amely a mi viszonyunkat megváltoztatja, szó sem lehet, csak oly megegyezésről lehet szó, amely szuverenitásunkat biztosítja és fentartja teljes önrendelkezési jogunkat és hogy minden körülmények között megóvjuk érdekeinket.

A miniszterelnök felszólalása után a Ház áttért a napirendre.

(A napirend.)

Barta Ödön előadó ismerteti a jövedelmi és vagyonadónak a főrendiház által módosított tervezetét.

A Ház a főrendiház által módosított szakaszokat vita nélkül elfogadja.

Barta Ödön előadó a hadinvereségadónak a főrendiház által módosított alakját ismerteti, amelyet a Ház vita nélkül elfogadott.

Bakonvi Samu előadó ismerteti a vagyonátruházási illetékről szóló törvényjavaslatot a főrendiház által módosított formájában. A Ház a javaslatot vita nélkül elfogadta.

Simonvi-Semadam Sándor előadó ismerteti a királyi közigazgatók díjainak szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, amelyet a Ház vita nélkül általánosságban és részleteiben elfogad.

Az elnök ezután az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után elnök javasolja, hogy a Ház néhány napig ne tartson ülést és a legközelebbi ülés napirendjén a további teendők megbeszélése szerepeljen. A Ház így határoz.

(Az interpellációk.)

Ezután Juhász-Nagy Sándor interpellál. Követeli, hogy a gazdáknak engedjék meg a sertéshizlalást. Porkoláb Mihály a sertésrekvirálásról és a zsirellátásról interpellál. Választ nem kaptak. Polónyi Géza a sajtócenzúra visszaéléseiről interpellál. Kijelenti, hogy soha a világon a cenzurával úgy nem éltek vissza, mint Vázsonyi igazságügyministersége idején. Felolvassa a „Népszava” pünkösdi vasárnapján megjelent Messiás című vezércikkét, amely a kereszténységet támadja. Kérdi, hajlandó-e a miniszterelnök megnyugtani a képviselőházat, hogy a hadiérdekek megvédéseért életbeléptetett cenzurát milyen irányelvek szerint kívánja a gyakorlati végrehajtás terén érvényesíteni. A visszaélések megszüntetését sürgeti. Wekerle ezt válaszolta: Volt miniszterháza eljárásának sem bírálatába, sem védelmébe nem bocsátkozik. Tény azonban, hogy Vázsonyi nehéz időben erélyesen intézkedett olyan bajok elhárítására, amelyek, ha nem oly erélyesen kezeltetnek, egészen más eredményt támasztottak volna. A Messiás című botrányos cikk miatt a Népszava ellen az eljárás megindított, a jövőben a cenzurát kizárólag a hadviselés érdekei szerint kezelik, egyenlő elbánási elv alapján. A lapok nem csak a kormány intézkedéseit, hanem a cen-

zurát is bírálat tárgyává tehetik. A választ tudomásul vették.

Szabó István (nagyatádi) a gazdák szabadságolása érdekében interpellál. Választ nem kapott. Juhász-Nagy Sándor a rekvirálások folytán a városok és községek háztartásait ért károsodásokért interpellált, a károk megtérítését követelte. Választ nem kapott.

(A tisztviselők ügye.)

Fényes László a köztisztviselők ellátása érdekében interpellál. Teljesen állami feladattá kellene tenni a tisztviselők ellátását.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Kijelenti, lehetetlen, hogy a tisztviselőket úgy lássák el, mint a hadsereget, az állam emberileg lehető módon természetbeni ellátásban részesíti a tisztviselőket. Fényes nem vette tudomásul a választ. A Ház igen.

Fényes László ezután az osztrák és magyar gyermekek nyaraltatása ügyében interpellál. Kifogásolja, hogy 150.000 osztrák gyermeket hoznak Magyarországra, ellenben csak 15.000 magyar gyermeket visznek Ausztriába és amíg a magyar gyermekekért 60 koronát fizetnek, addig az osztrák gyermekekért csak 10 koronát. Wekerle kijelenti, hogy Fényes adatai tévesek. Csak 100.000 osztrák gyermek jön Magyarországra, különben is még nem tudjuk, hogy az akcióból egyáltalában lesz-e valami.

Hock János az internáltak szomorú helyzete miatt interpellál. Nálunk a fegyvereknek jobb dolguk van, mint a külföldön internált magyaroknak. Sürgeti az internáltak kicserélését. Wekerle válaszában bejelenti, hogy Franciaországgal tárgyalások folynak internáltjaink kicserélése érdekében. A kormánynak gondja lesz arra, hogy internáltjaink mielőbb hazatérjenek. A választ tudomásul vették.

A többi interpellációt elhalasztották. Az ülés 4 órakor véget ért.

Kihirdették Szegeden a statáriumot.

(Saját tudósítónktól.) Szerdán reggelre nagy fehér plakátok jelentek meg a szegedi utcákon, amelyek részben a szegedi honvédkerületi parancsnokság, részben pedig a temesvári hadtestparancsnokság területére nézve kimondják a rögtönbíráskodás kihirdetését. Ez a hír persze senkit sem ért váratlanul Szegeden. Budapest területére már régen el van rendelve a statárium, amelytől gyökeres változásokat várnak a katonaság körében. Tudvalevőleg rendkívül sok jelenleg a szökött katona, akik amellet hogy a közbiztonságot is nagyon veszélyeztetik, a hadviselés érdekeinek is nagyon sokat ártanak. Az erélyes eszköz igénybevételétől a viszonyok gyökeres megváltozását várják a parancsnokságok.

A két parancsnokság hirdetményének szövege teljesen azonos, csak az aláírások változnak természetesen. A honvédkerület statáriumot elrendelő hirdetményét Fülöpp altábornagy írta alá, míg a temesvári hadtestparancsnokság hasonló hirdetményének aláírója Hess gyalogsági tábornok. A rögtönítélő bíráskodás kihirdetése természetesen a két parancsnokság területére terjed ki. A honvédkerület hatásköre összesen nyolc vármegye területére terjed ki és pedig: Hajdu, Bihar, Csanád, Csongrád, Arad, Temesvár, Torontál és Krassó-Szörény vármegyéire. A két parancsnokság hirdetménye persze minden fegyvernemre nézve kimondja a statáriumot. A rögtönbíráskodás kihirdetését el-